

CREIXELL. DEMOGRAFIA.

FAMÍLIES DEL S. XVIII

El procés de creixement demogràfic que es dona a Creixell fins al s. XIX segueix la constant que s'esdevé al llarg de la comarca de l'Alt Empordà: s'inicia al s. XVIII. Així ens ho evidencia la taula estadística que hem pogut elaborar a partir de la següent documentació: un capbreu del 1541, on se'ns explica el que rebia l'obra parroquial de Borrassà per part de la població,¹ dos cadastres;² l'un del 1751 i l'altre de 1844; malgrat que aquest darrer tan sols són uns quants fulls solts que devien pertànyer a un cadastre complet, un cens del 1858³ i dos padrons municipals;⁴ l'un del 1893 i l'altre del 1895.

ANY	NÚM. CASES	NÚM. D'HABITANTS
1541	10	-
1751	23	-
1844	35	-
1858	33	213
1893	25	127
1895	24	115

Segons aquestes dades, el moment de màxim creixement s'esdevé a partir de mitjan s. XVIII fins a mitjan s. XIX, des d'aleshores començà la decadència poblacional que s'agreuja durant el s. XX fins al punt que fins fa uns pocs anys el poble semblava deshabitada i no pas habitada. Però, cal tenir en compte que hi ha buits importants en aquesta taula estadística, per exemple: respecte al s. XVII, fet que distorsiona la nostra percepció del procés de creixement ja que no podem saber amb certesa si s'esdevingué de forma paulatina o de forma totalment contrària. I, pel fet que disposem d'unes dades parcials, ja que l'única correlació regular és el nombre de cases i no pas el d'habitants, dada fonamental per establir el creixement demogràfic.

D'aquest creixement no només n'han deixat constància els documents esmentats sinó també les dades i noms que apareixen gravats a les llindes de les portes, finestres i teulades de la majoria de cases de Creixell. En aquest tipus d'informació epigràfica, també s'observa que el creixement s'esdevingué durant el s. XVIII, ja que la majoria d'inscripcions pertanyen a aquest segle, la resta a mitjan s. XIX.

Can Gustí, datat de 1737. La data està gravada a la llinda de la finestra.

Intentant establir una relació entre les inscripcions trobades i l'únic document del s. XVIII: el cadastre de 1751, hem pogut verificar les famílies que habitaven aleshores el veïnat i localitzar-ne la propietat o casa corresponent. Hem de dir, però, que només hem pogut verificar aquells casos en què la inscripció, a més a més de la data, també porta el nom del propietari de la casa. Aquests casos són pocs, com veurem. En la resta, en els que tan sols apareix la data podríem recórrer a la memòria tradicional; és a dir, establir relacions a partir dels noms amb els quals es denominaven les cases tradicionalment, però no sé fins a quin punt pot ser un criteri historiogràfic clar, ja que trobem molts casos en els quals no és possible establir cap mena de relació.

Les cases o famílies de Creixell, segons el cadastre esmentat en el qual es relacionen el nombre de finques rústiques del terme de Borrassà, exposant-ne, en primer

lloc el nom del posseïdor, a continuació el nom de qui l'habita i la classificació de les propietats per categories segons el que havien de pagar al Comú (1a, 2a, 3a, 4a i barraques), són:

- "Joseph Vehi de Vilardordis" (Vila d'Ordís). Propietari de dues cases al veïnat, l'una era habitada pel masover Jaume Albert (3a categoria) i l'altra pel jornalero Miquel Vilar (4a categoria).
- "Ramon Corominas y Batlla". Propietari de dues cases, també, l'una habitada per ell mateix (1a categoria) i l'altra per un jornalero de nom Llorenç Vilagrau (4a categoria).
- "Joseph Morató y Trité". L'aurador propietari d'una casa habitada per ell i la seva família (2a categoria).
- "Joseph (?) Llombart". L'aurador propietari de dues cases, l'una habitada per ell mateix (3a categoria) i l'altra per Josep Moy i els jornaleros (? categoria).
- "(?) Coll de Garrigas". Propietari de dues cases al veïnat, l'una habitada per un jornalero del qual només en coneixem el nom: Andreu, ja que els cognoms són il·legibles en el document (4a categoria). I l'altra pel jornalero "Baldinio Bosch" (4a categoria).
- "Juan Pallach". Jornalero que posseïa una propietat a Creixell, habitada per ell i la seva família. A més a més, segons el cadastre també era propietari d'una "pallissa"; és a dir, un paller (4a categoria).